

Raahen kaupunki
Jätehuoltoviranomainen
Rakennetun ympäristön lautakunta
Ympäristöinsinööri Aino Alatalo
aino.alatalo@raahe.fi

Lausuntopyyntönnä 27.5.2025

Lausunto saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmästä

Raahen kaupungin jätehuoltoviranomaisena toimiva rakennetun ympäristön lautakunta on pyytänyt viitteessä mainitulla lausuntopyynnöllään Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetusjärjestelmästä.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta Raahessa on käytössä jätelain (JL 646/2011) 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, mutta asiasta ei ole tehty JL 149 §:n mukaista päätöstä. Päätöksen teon taustaksi Raahen kaupunki on tehnyt selvitykset saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän toimivuudesta, mikä esitetty lausuntopyynnön liitteenä. Selvitys oli toteutettu tekemällä kysely kuljetusyrityksille sekä selvittämällä Raahen Vesi Oy:lle toimitetut lietemäärät ja vesijohto- sekä viemäriverkkoon liittyneiden kiinteistöjen määrät. Selvityksen mukaan saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksista vastaa pääasiassa 6 eri kuljetusyritystä ja kaikki kyselyyn vastanneet 4 yritystä toimittavat lietteen Raahen Vesi Oy:n jätevedenpuhdistamolle. Lisäksi SIIRTO-rekisterin mukaan ainakin neljä muuta yritystä on tehnyt muutamia yksittäisiä tyhjennyksiä. Raahen Vesi Oy:n tietojen mukaan viemäriverkoston ulkopuolella olevia, mutta vesijohtoverkkoon liittyneitä kiinteistöjä on 2669 kpl.

Samaan aikaan on vireillä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmän JL 37 §:n 3 momentin mukainen asian uudelleen käsittely aiempaan teknisen lautakunnan päätökseen 17.4.2013 § 70 liittyen.

ELY-keskus esittää asiasta lausuntonaan seuraavaa:

Raahen kaupunki on esitetyllä selvityksellään tarkastellut JL 37 §:n 1 momentin mukaisten kohtien täyttymistä saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta, joista ELY-keskus toteaa seuraavaa:

Jätelain 37 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tulee täyttää 35 §:n 2 momentin edellytykset: Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. ELY-keskus toteaa, että tämän toteutumiseksi tulisi huomioida mm. seuraavat seikat:

- Jätteen haltijalla tulee olla sopimus jätteen kuljetusyrityksen kanssa. Selvityksen mukaan osalla kiinteistönhaltijoista on sopimuksia

25.6.2025

kuljetusyrityksen kanssa, mutta pääasiassa tilaukset tehdään soittamalla tarpeen mukaan, eli tämä ehto ei kokonaisuudessaan täytä kyseistä momentin kohtaa. ELY-keskus katsoo, että ilman sopimusta ja vuosittaisen tyhjennysaikataulun etukäteissuunnittelua kuljetusyritykset eivät voi optimoida parhaalla mahdollisella tavalla tyhjennyksiä, millä voisi myös paremmin vaikuttaa liikenteen päästöihin.

- Selvityksessä ei ole tehty kyselyä asukkaille, eikä näin ollen tarkempaa tietoa, onko kaikille tarvittaville kiinteistöille palvelu tarjottavissa tasapuolisella hinnoittelulla. Alueella toimii kuitenkin selvityksen mukaan 6 eri kuljetusyritystä, joten voidaan olettaa, että tyhjennyspalveluja on kaikille saatavilla.
- Kuljetusyritysten hintojen selvittelyn perusteella kauempana asuvat maksavat tyhjennyksestä enemmän, mutta isompi hintaero on yritysten keskinäisessä hinnoittelussa. Tämän perusteella nykyinen hinnoittelu ei ole tasapuolista kaikille kuntalaisille. Näin ollen eri asiakkaat on asetettu palvelun hinnoittelussa perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan, eikä tämän osalta kyseisen lain kohta toteudu.
- Jätetaksassa ei ole tällä hetkellä mukana saostus- ja umpisäiliölietteitä, jotka sinne tulisi lisätä. Kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa taksa sisältää ainoastaan lietteen vastaanotto- ja käsittelymaksut. Kunnan järjestämässä lietteenkuljetuksessa taksa sisältää myös kuljetuskustannukset.

Jätelain 37§:n 1 momentin 2 kohdan mukaan jätteenkuljetus tulee edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukea jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Tämän toteutumiseksi tulisi täyttää seuraavat seikat:

- Mikäli kunnassa on muidenkin jätteiden osalta kunnan järjestämä jätteenkuljetus, tulee huomioida, voiko tällöin kiinteistönhaltijan järjestämä saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus edistää jätehuollon toimivuutta kunnassa.
- Lietteet tulisi toimittaa kunnan määräämään käsittelypaikkaan. Jätehuoltoviranomainen ei ole kuitenkaan esim. nykyisissä jätehuoltomääräyksissä osoittanut lietteiden toimituspaikkaa. Vastanotto- tai käsittelypaikka voidaan määritellä myös JL 37 §:n mukaisessa päätöksessä.
- Selvityksen perusteella suurin osa lietetyhjennyksistä tehdään erikseen tilaamalla, joten ei voida osoittaa, että jätteenkuljetuksessa olisi noudatettu jätehuoltomääräysten 33 §:n mukaista vaatimusta lietteiden tyhjennysväleistä (vähintään kerran vuodessa).
- Tällä hetkellä kaikki kuljetusyritykset eivät ole toimittaneet siirtoasiakirjoja SIIRTO-rekisteriin, jota jätehuoltoviranomainen käyttää lietekuljetusten seurantaan ja valvontaan.
- Selvityksessä ei esitetty tarkempia tietoja, minne lietteet näiden muutaman yksittäisen yrityksen tekemien tyhjennysten tai kyselyyn vastaamattomien yritysten osalta on toimitettu. Tämän osalta ei voida näiden tietojen perusteella varmistua siitä, aiheutuuko tästä vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.
- Tällä hetkellä alueella toimii useita eri kuljetusyrityksiä, jotka saattavat hakea lietteitä samoihin aikoihin samoilta alueilta, mikä on omiaan lisäämään liikennettä ja sen päästöjä. Kunnan järjestämässä

25.6.2025

jätteenkuljetuksessa pystyttäisiin paremmin optimoimaan lietekuljetusten järjestäminen huomioiden lietekuljetukset ja niiden päästöt.

Jätelain 37 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan päätöksen vaikutukset tulee arvioida kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan. Tämän toteutumiseksi tulisi huomioida mm. seuraavat seikat:

- Jätehuoltoviranomaisella tulisi olla tiedossa kiinteistöjen ja siellä syntyvän lietteen määrä sekä järjestettyyn jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrä. Selvityksen perusteella Raahen jätehuoltoviranomaisella ei ole rekisteriä kiinteistöjen liete-kaivoista, vaan tiedot viemäriin liittyneistä kiinteistöistä on saatu Raahen Vesi Oy:ltä. ELY-keskus huomauttaa, että JL 143 §:n mukaan kunnan jätehuoltoviranomaisen tulee pitää rekisteriä kiinteistöistä, joilta haetaan kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä.
- Selvityksen mukaan nykyinen järjestelmä tuo joustavuutta asukkaille esim. kiireellisessä tilanteessa tyhjennyksen voi tilata toiseltakin yritykseltä ja tyhjennyksen tilaaminen voidaan tehdä esim. kaivon täyttymishälyttimen perusteella.
- Nykyisen järjestelmän voidaan katsoa edistävän yritysten elinkelpoisuutta ja mahdollisuuden investointiin.

ELY-keskus toteaa, että JL 36 §:n mukainen kunnan järjestämä jätteenkuljetus on ensisijainen kuljetusjärjestelmä, joka voidaan valita kunnan järjestämäksi jätteenkuljetusjärjestelmäksi, vaikka kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytykset täyttyisivät. Jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä kuljetusjärjestelmä voidaan päättää valita vain silloin, jos kaikki jätelaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä pelkkä nykyisen järjestelmän toimivuus ole tae kyseisten edellytysten täyttymiselle. ELY-keskus lisäksi huomauttaa, että kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus lisää kiinteistön haltijan velvollisuuksia verrattuna kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtämällä kunnan vastuuta kuljetusten järjestämisestä yksittäisen kiinteistön omistajan vastuulle. Kunnan pitää näin ollen pystyä myös varmistamaan, että kiinteistön omistajat voivat kaikkien kiinteistöjen osalta huolehtia näistä vastuistaan.

Liitteenä olevan selvityksen perusteella ELY-keskus toteaa, että nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei täytä jätelain 37 §:n 1 momentin mukaisia edellytyksiä. Selvityksessä ei ollut riittävällä tavalla tuotu eikä tarkasteltu kaikkia niitä seikkoja, jotka vaikuttavat JL 37.1 §:n mukaisten edellytysten täyttymiseen. **Siten nyt tehdyn selvityksen perusteella ELY-keskus katsoo, ettei Raahen kaupungin alueella ole edellytyksiä jatkaa saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusta kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.**

ELY-keskus vielä painottaa, että koska JL 149 §:n mukainen päätös saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän osalta on tekemättä, tulee se tehdä viipymättä, mutta kuitenkin riittävin selvityksin ja perusteluin

25.6.2025

niin, että jätelain mukaiset edellytykset täyttyvät. Päätöksen tekeminen kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetusjärjestelmästä edellyttää kaikkien JL 37.1 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymistä. Siten kunnan on ennen päätöksen tekemistä varmistuttava edellä mainittujen edellytysten täyttymisestä.

Mikäli asiaa halutaan edelleen käsitellä ja selvittää kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmänä, asiasta on tehtävä uusi selvitys. Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä ja 45 §:n perusteella päätös on perusteltava. Päätöksen perusteluiksi eivät kuitenkaan riitä yksistään mm. lausunnot tai mielipiteet vaan tarpeelliset tiedot ja selvitykset on tehtävä lisäksi mm. kyselyillä lietteenkuljetusten toimivuudesta eri alueilla kiinteistöiltä sekä kuljetusyrittäjiltä ja kunnan jätehuoltoviranomaisen muilla selvityksillä mm. kuljetushinnoista ja SIIRTO-rekisterin käytöstä. Myöskään pelkkää tarkoituksenmukaisuusharkintaa nykyisen järjestelmän toimivuudesta ei voida käyttää yksistään kuljetusjärjestelmäpäätöksen perusteena, vaan päätöksen tulee perustua laillisuusharkintaan.

Ennen päätöksen tekoa on hyvä tutustua aiheeseen liittyvään materiaaliin, kuten esim. Kuntaliiton antamaan yleiskirjeeseen 5/80/2013, 29.1.2013 [Jätehuoltoviranomaisen päätös jätteenkuljetusjärjestelmästä | Kuntaliitto.fi](#), missä on esitetty mm. muistilista kuljetuspäätöksen tekoa varten.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tarja Anttila ja ratkaissut ryhmäpäällikön sijainen Juha Kangaskokko.

Tämä asiakirja POPELY/3781/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3781/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Anttila Tarja 25.06.2025 15:40

Ratkaisija Kangaskokko Juha 25.06.2025 15:53